



# ANNA KARENINA

AF HELEN EDMUNDSON EFTER LEV TOLSTOJS ROMAN AF SAMME NAVN

UNDERVISNINGSMATERIALE  
**2016/2017**

# INDHOLD

---

1. INDLEDNING .....	5
2. ANNA KARENINA .....	6
3. LEV TOLSTOJ .....	7
4. STORE KVINDESKIKKELSER I LITTERATUREN .....	9
5. FRU MARIE GRUBBE .....	11
6. RUSSISK TEATER I 1800-TALLET .....	13
7. REMEDIERING .....	14
8. FRA ROMAN TIL TEATER .....	16
9. NATURALISTISK TEATER .....	23
10. RUSLANDS HISTORIE PÅ TOLSTOJS TID .....	24
11. PERSONER OG STEDER I ANNA KARENINA .....	26
12. ARBEJDSSPØRGSMÅL TIL FORESTILLINGEN .....	27
13. SKRIV EN ANMELDELSE .....	28
14. PRAKTISK GUIDE TIL ODENSE TEATER .....	30
15. SKOLER OG GYMNASIER I ODENSE TEATER .....	31

UNDERSVINGSMATERIALET ER SKREVET AF

**KRISTOFFER SPENDER** (Odense Teater)  
**KAREN DAM** (Skolekontakten Odense Teater)  
**LARS MAARUP** (Skolekontakten Odense Teater)  
**PETER KROGH SØRENSEN** (Skolekontakten Odense Teater)  
**LINE HEDE SIMONSEN** (Odense Teater)

Foto **EMILIA THERESE**

Odense Teaters Skolekontakt består af lærerrepræsentanter for forskellige områder indenfor skoler og gymnasiale uddannelser. Skolekontakten vejleder Odense Teater i arbejdet med skoler, uddannelsesinstitutioner og unge i teatret.

ANNA KARENINA

# ANNA KARENINA

Af

**HELEN EDMUNDSON EFTER LEV TOLSTOJS ROMAN AF SAMME NAVN**

Isenesættelse og bearbejdelse

**JACOB SCHJØDT**

Scenografi og kostumer

**RIKKE JUELLUND**

Lyddesign

**DITLEV BRINTH**

Lysdesign

**JENS KLASTRUP**

Oversættelse

**PETER DUPONT WEISS**

Teaterforlag **NORDISKA APS - KØBENHAVN**

**ODENSE TEATER | STORE SCENE** 2. februar - 8. marts 2017

**SKOLEPRIS** 80 kr. mandag - onsdag

**MÅLGRUPPE** 10. klasse / STX, HTX, HHX, HF etc.

**FAG** Drama, dansk, historie, samfundsfag

**EMNER** Drama, dansk, historie, samfundsfag

**BILLETKØB** Billetter bestilles direkte hos Odense Teaters Billetkontor på [otb@odenseteater.dk](mailto:otb@odenseteater.dk) eller tlf. 66120052

# MEDVIRKENDE

Konstantin Dmitritsj Ljóvin

**BENJAMIN KITTER**

Anna Karénina

**RIKKE LYLLOFF**

Alekséi Karénin (Annas mand, senatsmedlem)

**CLAUS RIIS ØSTERGAARD**

Alekséi Vronskij (Greve og officer i hæren)

**MARTIN BO LINDSTEN**

Stiva (Annas bror)

**ANDERS GJELLERUP KOCH**

Dolly (Stivas hustru)

**NATALÍ VALLESPÍR SAND**

Kitty (Dollys yngre søster)

**LEA BAASTRUP RØNNE**

Grevinde Vronskaja (Vronskijs mor), Agáfia (Ljóvins gamle amme og husholderske), gæst m.fl.

**BETTY GLOSTED**

Serósja (Anna og Karénins søn)

**MALTE STEIN FRANSEN/LUCA S. GADBORG**

Nikolai (Ljóvins bror), Petritskij (Vronskijs ven, officer), Bonde på Ljóvins gods, gæst m.fl.

**EMIL BODENHOFF-LARSEN**

Marja (Nikolais elskerinde), Serósjas guvernante, gæst m.fl.

**LOUISE DAVIDSEN**

Fyrstinde Betsy, Kvinden på banegården

**GITHA LEHRMANN**

Tjener, en Kunstmaler, Bonde på Ljóvins gods, gæst m.fl.

**JEPPE ELLEGAARD MARLING\***

Vassíllitj (forvalter på Ljóvins gods), Præsten, gæst m.fl.

**MADS NØRBY**

Jordmoderen, Stivas kvinde, Bonde på Ljóvins gods, gæst m.fl.

**ANNE BLOMSGÅRD\***

Bonde på Ljóvins gods, gæst m.fl.

**KRISTIAN ROSSEN\***

\* 3. års studerende på Den danske Scenekunstscole - Skuespiluddannelsen i Odense

# 1. INDLEDNING

ANNA KARENINA er skrevet af forfatteren Lev Tolstoj. Tolstoj er ud over ANNA KARENINA berømt for romanen *Krig og fred*. ANNA KARENINA er en af de helt store kærlighedsfortællinger, som tager grundigt fat i tematikker såsom jalousi, ægteskab, lidenskab, men også berører både samfund og politik.

Dette materiale er tænkt som inspiration til forberedelse inden du og dine elever skal se forestillingen, og til at arbejde med forestillingen efterfølgende.

Læs om tilblivelsen af det litterære værk, og om Lev Tolstoj.

Læs om andre store kvindeskikkelser i litteraturen. Sammenlign evt. Anna Kareninas historie med Marie Grubbes.

Læs om den politiske situation i samtidens Rusland.

Sammenlign uddrag fra bog og teaterudgave og se evt. filmen fra 2012 og sammenlign de forskellige medier.

Se forestillingstrailer, billeder og interviews om arbejdet med forestillingen og de mange kostumer på forestillingens hjemmeside:

<http://www.odenseteater.dk/forestillinger/anna-karenina>

Vi håber, at dette materiale kan være til inspiration og glæder os til at se jer i teatret.

God fornøjelse med  
ANNA KARENINA

## 2.

# ANNA KARENINA

EN STÆRK OG GRIBENDE KÆRLIGHEDSHISTORIE EFTER TOLSTOJS BERØMTE ROMAN



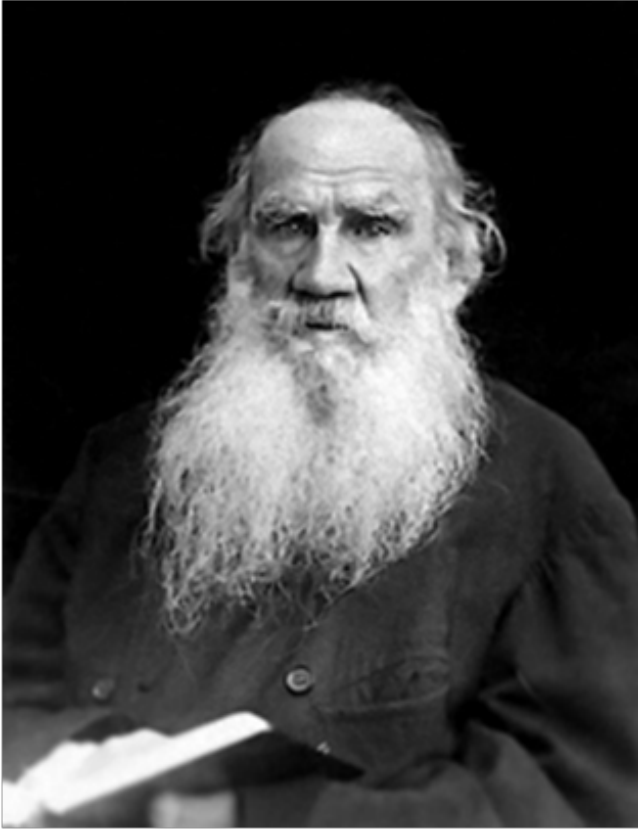
Sankt Petersborg, 1877. Den smukke og vidt beundrede Anna lever i et trygt ægteskab med det indflydelsesrige senatsmedlem Karenin og deres lille søn. Under et besøg hos sin bror i Moskva tager Anna med til et bal, hvor hun møder en smuk officer. Det slår straks gnister mellem de to, Anna trodser sin samvittighed og kaster sig ud i et lidenskabeligt kærlighedsforhold til officeren. Men affæren kan ikke holdes hemmelig længe, og snart ruller skandalen. Samtidig plages Anna af frygtelig jalousi og et ubærligt savn efter sin søn, som hendes forsmåede ægtemand nægter hende at se.

Parallelt med historien om Anna Karenina og hendes deroute følger vi den unge godsejer Ljóvin og hans klodsede tilnærmelser til den unge Kitty. Deres kærlighed slår ikke straks gnister, og der må arbejdes hårdt for at få den til at blusse. De to vidt forskellige kærlighedshistorier krydser hinandens spor flere gange, inden Anna Kareninas del af fortællingen når sin dramatiske finale.

### 3.

# LEV TOLSTOJ

## (1828 - 1910)



Lev Nikolaevitj Tolstoj, bedre kendt som Leo Tolstoj, blev født den 9. September 1828 i Jasnaja Polijana i Rusland i en aristokratisk og velhavende familie.

Han nåede i sin levetid at skrive 18 bøger, hvoraf de mest kendte er *Ivan Llijsj' død*, *Krig og fred* og ikke mindst *Anna Karenina*. Sidstnævnte skrev han i årene 1871-77. Lev Tolstojs forfatterskab strækker sig fra noveller, over autobiografiske bøger, til filosofiske essays og de store romaner som han er allermest kendt for.

Lev Tolstoj studerede egentlig jura, men droppede studierne og stiftede sig en stor spillegæld. Sammen med sin bror meldte han sig til hæren. Efter sin tid i hæren rejste Lev Tolstoj rundt i Europa og i Paris overværede han i 1857 en offentlig henrettelse. Alle disse oplevelser forandrede Lev Tolstoj for altid og var med til at forme hans forfatterskab. Fra omkring 1857 dedikerer han sig udelukkende til

at skrive.

I Gyldendals Den Store Danske kan man læse at: Lev Tolstojs sympati for det uciviliserede, uspolede menneske kom helt i forgrunden i fortællinger som *Kosakkerne* (1863), *Fangen i Kavkasus* (1872) og *Khadzji-Murat* (1896-1904, udg. 1912). På samme måde satte han den russiske bondes sunde fornuft og spontane medmenneskelighed i effektiv kontrast til sin egen stands hykleri og dekadence i fortællingerne *Ivan Illiitsj's Død* (1886), *Husbond og Arbejder* (1895) mfl.

I 1862 gifter han sig med den 16 år yngre Sophia, som føder deres 13 børn, hvoraf kun 8 overlever fødslen. Selvom Sophia og Lev Tolstojs ægteskab var fuldt af intriger og høj intensitet, har Sophia også en del af æren for at hendes mand får færdiggjort sine store værker. Sophia arbejdede nemlig side om side med Lev Tolstoj, som sekretær, transkribent, korrekturlæser, forhandler og agent. Blandt andet *Krig og fred* var aldrig blevet færdiggjort, hvis det ikke havde været for Sophia.

Ægteparret Tolstojs konflikter er legendariske. Det var forfatterens ambition at omdanne sit gods til et mønstersamfund, herunder at realisere sine pædagogiske idéer i en skole for de livegne bønderbørn. Det kolliderede med hans heftige temperament og ikke mindst med hustruens økonomiske ansvar som hans sekretær og mor til parrets 13 børn. I 1910 kom det endelige brud. Tolstoj forlod hjemmet og døde ensom på en jernbanestation, Astapovo.

*Krig og fred* benævnes ofte som et af verdenslitteraturens absolutte mesterværker. Romanen indeholder ikke mindre end 580 karakterer, hvoraf nogle er historiske andre er fiktive. Romanen er skrevet i realistisk stil og Lev Tolstoj tænkte ikke romanen som en egentlig fiktiv, men mere som en undersøgelse af sociale og politiske problemstillinger i samtiden.

## ANNA KARENINA

*Anna Karenina* opfattede Tolstoj selv som sin første egentlig roman. Romanens store omdrejningspunkt er kærlighed og frigørelse. Og emnerne udforskes i to parallelle historier. Den ene om Anna Karenina der er fanget i sit ægteskab og som higer efter den sande kærlighed. Den anden handler om en godsejer, der kæmper med at få sit gods til at give profit, samtidig med at hans medarbejdere på godset kan trives.

Lev Tolstoj har været et enestående forbillede for realistiske fortællere i hele verden. Hans særlige demaskerings- og fremmedgørelsesteknik var et centralt element i den russiske formalismes teorier. Ifølge Lenin var Tolstoj intet mindre end "Den russiske revolutions spejl". Hans værker finder nye generationer af læsere, ligesom de har dannet forlæg for talrige skuespil, film, operaer m.m.

Forfatteren Gustave Flaubert har udtalt at Lev Tolstoj både var både kunstner og psykolog. Virginia Woolf og James Joyce har udtalt at Lev Tolstoj har været deres inspirationskilde. Både Mahatma Gandhi og Martin Luther King Jr. har også tilkendegivet at mange af deres tanker og idéer om et ikke-voldeligt samfund er hentet fra Lev Tolstojs bøger om samme emne.

**Udvalgte værker af Lev Tolstoj** oversat til dansk:

*Barndom* (1852, da. 1885, 1939)  
*Drengaar* (1854, da. 1885, 1939)  
*Ungdom* (1857, da. 1886, 1948; samlet da. udgave af trilogien 1963)  
*Fortællinger og Skildringer fra Sebastopol* (1855-56, da. 1884, 1961)  
*En Fortælling om Døden* (1858, da. 1888 i Udvalgte Fortællinger)  
*Kosakkerne* (1863, da. 1885, 1968)  
*Krig og Fred* (1865-69, da. 1885, 1956)  
*Fangen i Kaukasus* (1872, da. 1889 i Fortællinger og Skitser, 1965)  
*Anna Karenina* (1875-77, da. 1886-87, 1956)  
*Hvori består min Tro* (1884, da. 1889)  
*Mørkets Magt* (1886, da. 1888 i I Kamp for Lykken, 1957)  
*Ivan Illiitsj's Død* (1886, da. 1945)  
*Om Livets Betydning* (1887, da. 1889)  
*Kreutzersonaten* (1891, da. 1890, 1963)  
*Arbejd, mens I har Lyset* (1892, da. 1911)  
*Kristi Lære og Kirkens Lære* (1893, da. 1894)  
*Husbond og Arbejder* (1895, da. s.å., 1944)  
*Opstandelse* (1899, da. s.å., 1945)  
*Det levende Lig* (posthumt 1911, da. s.å.)  
**Khadzji-Murat** (posthumt 1912, da. s.å., 1952)  
danske antologier  
*Livsspørgsmaal, blandede Skrifter* (1888)  
*Æventyr og Sagn for Børn* (1889)  
*Det første Skridt* (1893)

Fra Gyldendals Den Store Danske



## 4. STORE KVINDESKIKKELSER I LITTERATUREN



Anna Karenina er en stor litterær kvindeskikkelse, men litteraturhistorien byder på mange andre store kvindefigurer.

Blandt andet Jane Austens to romaner *Fornuft og Følelse* (1811) og *Stolthed og Fordom* (1813) byder på gode eksempler på stærke kvindeportrætter. Man kunne også nævne Julie fra William Shakespeares tragedie *Romeo og Julie* (1597), *Karen Blixen* i *Den afrikanske farm* (1937), og selvfølgelig Nora fra Ibsens skuespil *Et Dukkehjem* (1897). Alle disse værker har det tilfælles, at de beskæftiger sig med en kvindelig hovedperson, som søger den rette kærlighed på trods af samfundets normer og regler.

I **Romeo og Julie** møder vi de to unge elskende Romeo og Julie. De kommer fra to familier, der ligger i en lang og indædt strid med hinanden. Familiestriden gør deres kærlighed umulig. De mødes i smug,

men der går ikke længe før familierne opdager deres forbindelse, og det ender på tragisk vis med de unges død. Den tragiske slutning får dog familierne til at forsones sig. Men det er altså på bekostning af de to unge elskendes liv. De unges kærlighed er så stærk at de overhører familiens ønske om ikke at se hinanden. At man kan dele sit liv sammen med den man elsker, virker i vor tid som en selvfølgelighed. Men sådan har det ikke altid været.

Jane Austen berører også denne konflikt, men i stedet for at have både en mand og en kvinde som hovedroller, håndteres konflikten hos Austen udelukkende fra en kvindes synsvinkel. **Fornuft og Følelse** handler om den unge kvinde Elizabeth Bennet. Alene det, at man udelukkende at have en kvindelig hovedkarakter i en roman var på daværende tidspunkt ildeset. *Fornuft og følelse* handler om to søskende som har hver deres måder at hånd-

## ANNA KARENINA

tere kærligheden på. Den ene vælger med hovedet og fornuften, og den anden vælger med hjertet og følelsen. Begge søstre finder dog undervejs ud af, at begge måder at tackle klærligheden ikke er problemfrie, og deres kærlighed bliver prøvet på leder og kanter.

Ibsen skildrer i *Et Dukkehjem* kvinden Nora, og hendes frigørelse fra sin mand. Skuespillet blev opført første gang i Danmark da det i sin handling var for kontroversielt for det norske folk. Nora beslutter sig nemlig for at forlade sin mand, men hvad endnu værre er, også sine børn. For at sætte prikken over i'et gør hun det ikke til fordel for en anden mand, men til fordel for et selvstændigt liv, med alt hvad det indebærer af usikkerhed. Dette var helt skelsættende på den tid.

Samme dilemma som Anna Karenina befinder sig i, deles af Karen Blixen i hendes selvbiografi *Den Afrikanske farm*, her er hun som Anna Karenina fanget i sjæleløst og lukket ægteskab, samtidig med hun forelsker sig hovedkulds i den unge jæger Denis Finch Hatton. Karen Blixen bor på en afrikansk farm i Kenya, og her passer hun driften, mens hendes mand Bror Blixen gør hvad der passer ham. Karen Blixen tager magten over sit eget liv og tager også konsekvensen da Denys Finch Hatton dør i en ulykke og hun må opgive farmen.

# A

Arbejdsspørgsmål

- > Diskussion om kønsdebatten dengang og nu. Hvilke temaer fyldte i den kvind frigørelse man kæmpede for i 1800-tallet i forhold til de emner vi diskuterer i dag?
- > Undersøg feministiske debattører i dag og find nogle nøglepunkter i deres holdninger.
- > Læs eventuelt novellen *Eveline* af James Joyce. Eller *The Male Gaze* af Judith Butler.

## 5. FRU MARIE GRUBBE

Som et supplement til ovenstående gennemgang af store kvindeskikkelser fra forskellige perioder, kan man fra den naturalistiske periode foruden Nora fra *Et Dukkehjem* tilføje J.P. Jacobsens *Fru Marie Grubbe* (1876). I *Fru Marie Grubbe* ser vi som noget meget karakteristisk for datidens romaner naturen som ramme om skildringen af den kvindelige hovedperson: ”Den Luft, der laa under Lindetræernes Kroner, havde vugget sig frem over den brune Hede og de tørstige Marker, den var blevet baget af Solen og støvet af Vejene, men nu var den rensat af det tætte Løvhang, svalet de kølige Lindeblade, og Duften af Lindens gule Blomster havde gjort den fugtig og givet den Fylde”.

Vi ser, hvordan luften ligefrem har opsøgt de menneskelæber, som indånder den, svulmende og friske. J. P. Jacobsen giver en særdeles detaljeret beskrivelse af vores unge heltindes omgivelser, inden han flere sider fremme direkte præsenterer den fjortenårige Marie, der omsluttet af naturen, har kastet sig i sine sansers vold og nydelsesfulde fantasier om at blive begæret og taget. I beskrivelsen af hendes tilstedeværelse i herregårdsparkens løvstue er hele hendes historie latent til stede.

Den sensualitet, som udfolder sig i Maries pubertet, har næppe været skildret så detaljeret og realistisk før i europæisk litteratur, måske heller ikke hos Gustave Flaubert, selv om hans *Madame Bovary* (1857) er beslægtet og ligeledes portrætter en pige- og kvindeskikkelse, Emma, under en skæbnesvanger deroute.

Men til forskel fra Emma står Marie ved sin natur og lever sit eget liv på trods af konventionerne og dør sin egen død, som hun siger til slut i en samtale med Ludvig Holberg. Denne historiske roman er en fri fabulering over en historisk adelskvindes liv.

Handlingen i *Fru Marie Grubbe* er kort fortalt, at hun sendtes fra barndomshjemmet i Tjele til København. Her møder hun kongesønnen generalløjtnant Ulrik Christian Gyldenløve, som hun bliver gift med.

Hun er en adelsdame, som hele sit liv søger en mand, der kan leve op til hendes store lidenskab. Hendes senere skiftende valg af mænd medfører et fald fra det øverste til det nederste trin på den sociale rangstige. Hendes første mand er som før nævnt kongens søn, og den sidste er færgemanden Søren Ladefoged.

Men den sociale nedtur modsvares af, at hun i romanens slutning kan bekende sig til en tro på, at ”hvert menneske lever sit eget liv og dør sin egen død”, og Marie Grubbe udtalte, at hun havde levet et liv, som ”var rettelig levet”. For Marie Grubbe har dette ikke været at indordne sig for at nå ”hjem” som i dannelsesromanens verden, men at udvikle sig i overensstemmelse med sine naturlige instinkter. Fru Marie Grubbe er altså ikke en dannelsesroman, men en udviklingsroman, den første i dansk litteratur, og vi ser her et karakteristisk billede på det naturalistiske menneskesyn.

I sin omtale af *Fru Marie Grubbe* hævder Torben Brostrøm, at bogen er moderne i sin analyse af de splittede karakterer og den feminine råstyrke, og at den også viser forfatterens eget kendskab til smertelyst og masochisme. Han siger, at den i sidste ende er udtryk for tilværelsens absurditet, hvor tiden aldeles ikke læger sårene, men ubarmhjertigt lader forfaldet råde. En naturalistisk protest imod dannelsesromanens højere tanke og en accept af udviklingsromanens mulighed for selvstændig livstro. Han mener, at Marie Grubbe er skildringen af en stolt kvinde i kummerlig intethed. Det karakteristiske for udviklingsromanen er netop, at den skildrer et menneskes livsforløb som bestemt af arv og miljø, og ikke af et dannelsesideal.

Hvis vi sammenligner med ANNA KARENINA, så adskiller Fru Marie Grubbe sig ved, at begge kvinder godt nok realiserer sig selv igennem deres kærlighedsliv, og at de gør op med deres sociale placering, men at Marie Grubbe ikke på nogen måde opfatter sit liv som meningsløst, mens Anna Karenina ender med et totalt sammenbrud og selvmord. De fleste

## ANNA KARENINA

udviklingsromaner er i virkeligheden en slags sammenbrudsromaner, hvor virkeligheden ikke svarer til personernes forventninger, hvorfor de enten må resignere eller lide nederlag.

1) Torben Brostrøm: "Pragtstykket Fru Marie Grubbe". Information 2006

2) Steffen Hejlskov Larsen: "Dansk litteratur fra runer til graffiti" systime 1985

### DYRETS ÅR AF LONE HØRSLEV

**I romanen DYRETS ÅR fortæller Lone Hørslev sin version af historien om Marie Grubbe. Sammenlign Lone Hørslevs version med I. P. Jakobsens**

**A**

Arbejdsspørgsmål

- > Hvordan frigør Anna Karenina sig og hvilke konsekvenser har det for hende?
- > Hvordan frigør Marie Grubbe sig og hvilke konsekvenser får det for hende?
- > Prøv at skrive din egen historie om en kvinde som går i mode sin samtids normer og frigør sig på godt og ondt.

## 6. RUSSISK TEATER I 1800-TALLET

Lev Tolstoj skrev også skuespil, og teatret i samtidens Rusland oplevede en storhedstid og gav os nogle af de helt store skikkelser indenfor dramatikens verden. Konstantin Stanislavski, Anton Tjekhov, og senere Vsevolod Meyerhold med flere. Den progressive zar Alexander II indførte nogle reformer i 1800-tallet som lempede på censuren, men efter drabsforsøg i 1866 og senere mord i 1881 kom Alexander III til magten, og rullede reformerne tilbage igen. Han stod for en streng censur og et styrket aristokrati. Derfor er det paradoksalt, at der kom så stor litteratur og teater ud af Rusland i denne periode. Det er også fra denne periode at *Svanesøen*, *Nøddekækkeren* og andre store balletter og operaer er kommet.

Realismen slår virkelig igennem i Rusland i 1800-tallet, og efter sigende skulle folk have været både imponerede og forundrede, da en kvindelig skuespiller trådte ind på scenen med sit eget naturlige hår, og tøj af almindeligt bomuld. I stedet for store og flotte parykker og det dyreste tøj. Det er også på det tidspunkt man begynder at lave realistiske scenografier af naturlige materialer fremfor perspektivmalede tæpper. Hvis der skulle være en sten på scenen, så havde man førhen lavet den af papmaché, men i Rusland begyndte man at drage ud i naturen for at finde rigtige sten. Generelt kan mange af de måder vi laver teater og film på i dag, spores tilbage til Rusland i denne periode.



# 7.

## REMEDIERING



En mediering er den fremstilling hvormed et indhold eller en betydning fremstilles igennem et medie. En tekst, bog, film eller malerier er alle eksempler på en mediering. Men hvad er remediering så? Jay David Bolter og Richard Grusin beskriver i deres tekst *Remediation – Understanding New Media*, at remediering er en måde hvorpå man i et nyt medie genbruger allerede kendte funktioner for at gøre det nye medie lettere at manøvrere i. Ordet desktop til computere er en remediering af den funktion et fysisk skrivebord har. Det kan desuden også oversættes til greb i kunstens verden, hvor man kan tage et værk i en given form og i en forstand "oversætte" den til en anden og anderledes kunstnerisk form. Remediering er ikke noget nyt fænomen og går mange år tilbage. For at præcisere remedieringen og dens funktioner er det væsentligt først at kigge på brugen af det igennem et historisk perspektiv.

### Immediacy og Hypermediacy.

I nyere forskning af visuelle medier som billedkunst, computer, film og tv er der opstået to begreber. Der skelnes mellem **Immediacy** og **Hypermediacy**, når noget medierer. Begrebet immediacy kan oversættes med medietransparens. Mediet bliver usynligt, således at det for betragteren virker som om mediet slet ikke er til stede. Det kan lade sig gøre ved, at den normale perception af virkeligheden efterlignes i så høj grad, at beskueren kan forledes til at glemme, at det er et medie de kigger på. Dette kan anes i Henrik Ibsens naturalistiske dramatik og i den realistiske spillestil hvor skuespillerne agerede, som var der ingen tilskuere tilstede (den såkaldte 4. Væg). Det blev efterstræbt at skabe et privat hjem, og tilskuerne så kiggede ind i stuen. Publikum forledes til at glemme, det er en konstrueret fiktion, de beskuer og kan forledes til at glemme, de befinder sig i teatret.

## ANNA KARENINA

Historisk set begyndte bestræbelserne efter immediacy for alvor ved indførelsen af centralperspektivet i renæssancemalerens værker. Beskueren får tildelt en placering i forhold til motivet ved at, det er malet efter et og samme perspektiv. I teatret kan man omvendt spore hypermediacy. I Bertolt Brechts teorier om det episke teater og dets brug af en fremmedgørende verfremdungseffekt. Verfremdungseffekten er et greb, som skuespilleren bl.a. kan gøre brug af, ved at forvrænge sine handlinger og derved kommenterer på rollen. Det gør, at tilskueren, modsat forestillinger der forsøger sig med immediacy, i lavere grad ser handlingen som selvfølgelig og derved bliver mere kritisk eller reflekterende, hvor immediacy appellerer mere til en emotionel indlevelse. Begrebet hypermediacy tegner sig som immediacys modsætning.

Det er ikke nok blot at tage et værk, og vise det i et andet medie. Når remediering bliver en tilnærmelse til det oprindelige værk, så er det som om, at det ikke rigtig får sine egne ben at stå på. Erik Exe Christoffersen underviser på Dramaturgi på Aarhus Universitet, beskriver i en artikel hvordan remedieringens potentiale opstår i afstanden fra det oprindelige værk. Forstået på den måde, at nyfortolkningen er en form for afstandstagen til det oprindelige værk. Samtidig kan man ikke tage afstand fra noget, hvis man ikke har skilt sig af med det oprindelige udgangspunkt. Benspændet i den såkaldte afstandstagen åbner op for et spændingsfyldt og dramatisk sted, hvor man bevæger sig hen mod det uvisse potentiale i det oprindelige værk, og på

den måde skaber en ny betydning og ny fortolkning i det oprindelige værk. Forstået på en måde, består det i, at flytte de givne rammer, men også at flytte de sceniske konventioner. Tid, sted og rum. Immediacy er således når man gengiver mediet 1:1 som Harry Potter filmene, og Hypermediacy er når man lader det oprindelige medie indgå i det nye medie på en synlig måde. Jævnfør Romeo og Julie filmen af Baz Luhrmann men også Anna Karenina med Kiera Knightley. Her foregår Anna Karenina fortællingen inde i et teater, for at fremhæve teatraliteten i vores hverdag.

# A

Arbejdsspørgsmål

> På de følgende sider kan du dels læse et uddrag fra Lev Tolstojs roman ANNA KARENINA og Helen Edmundsons dramatisering af historien. Hvad har de to medier (romanen og teatret) for ligheder, forskelle, styrker og svagheder?

> Gør dramatiseringen brug af immediacy eller hypermediacy eller måske begge dele og hvordan kommer det til udtryk?

> Når du har set forestillingen så tænk over om der bliver gjort opmærksom på teatermediet og forklar hvordan. Læg også mærke til om der andre steder bliver spillet om det er virkelighed der foregår på scene. Hvilken effekt har de to forskellige måder på din oplevelse.

> Se filmatiseringen af ANNA KARENINA fra 2012 og sammenlign med teaterforestillingen.

## 8.

## FRA ROMAN TIL TEATER

**Her kan du læse et kapitel fra Tolstojs roman ANNA KARENINA og bagefter det tilsvarende sted i Helen Edmundsons dramatisering. Sammenlign de to versioner og fortæl om ligheder og forskelle. Spil eventuelt teateruddraget for hinanden eller læs hver jeres rolle op i mindre grupper. Tænke over hvad replikkerne gemmer af betydning mellem linjerne og forestil jer hvordan man kan fortælle det med stemmen og kroppen.**

## 12. Kapitel

Hele Eftermiddagen havde Kitty samme Fornemmelse som en ung Mand, der for første Gang skal i Krig. Hendes Hjerter bankede, som skulde det sprænges, og hun kunde ikke sidde roligt ret længe ad Gangen på samme Sted.

Hun følte, at hendes Skæbne skulde afgøres i Aften, da de to for første Gang skulde mødes, og de var uafladelig i hendes Tanker, snart samlede, snart hver for sig. Hun mindedes med Tårer i Øjnene Fortiden og sit venskabelige Forhold til Levin. Erindringen om hendes Barndom og om hans Venskab med hendes afdøde Broder kastede et egenartet poetisk Skær over ham. Hans Kærlighed, som hun ikke et Øjeblik tvivlede om, smigrede og glædede hende.

Tænkte hun derimod på Wronski, kunde hun ikke frigøre sig for den Følelse, at der var noget dunkelt og uklart i hendes Forhold til ham, selv om hun måtte sige sig selv, at det udelukkende måtte være hendes Skyld, thi han var altid ens, altid lige elskværdig og naturlig.

I Wronskis Nærværelse mærkede hun, at der kom noget falsk og påtaget over hende, derimod følte hun sig altid tryk og rolig, når hun var sammen med Levin. Men søgte hun at udmale sig Fremtiden, forekom det hende, at den måtte blive lys og strålende ved Wronskis Side, tåget og mørk sammen med Levin. Da hun havde klædt sig om, så hun til sin store Glæde i Spejlet, at hun netop i Aften havde en af sine gode Dage.

Klokken halv otte - hun var lige kommen ind i Modtagelsessalonen meldte Tjeneren: »Konstantin Levin.« Fyrstinden og Fyrsten var endnu ikke kommen.

»Å Gud, å Gud!« tænkte Kitty, og alt Blodet veg fra hendes Kinder. Hun blev forskrækket over sit blege Ansigt, da hun tilfældigt kom til at se sig selv i Spejlet.

Hun forstod godt, at han med Vilje var kommen så tidlig for at træffe hende alene, og for første Gang så hun Sagen i et ganske andet Lys. Først nu gik det op for hende, at Spørgsmålet, om hvem hun vilde og kunde vælge, ikke angik hende alene, men at hun om et Øjeblik vilde blive nødt til at såre og krænke et Menneske, som hun alligevel holdt så usigelig meget af. Og hvorfor var hun nødt til at såre og krænke ham? Ene og alene fordi han elskede hende.

Der var imidlertid intet andet at gøre. Pligten bød hende at handle således.

»Å, Gud, skal jeg da virkelig selv sige ham det?« tænkte hun, »skal jeg sige ham, at jeg ikke elsker ham? Men det er jo ikke sandt - men hvad skal jeg da sige? At jeg elsker en anden? Nej, det kan jeg ikke - jeg vil hellere løbe min Vej.«

Hun var allerede henne ved Døren, da hun hørte hans Skridt.

»Nej, det vilde være alt for fejgt - hvorfor skulde jeg være bange, jeg har jo ikke gjort noget ondt - hvad der skal ske, må ske. Jeg vil sige ham Sandheden, jeg kan ikke lyve overfor ham. Der er han!« Hun så ham ind i



## ANNA KARENINA

Øjnene med et bedende Blik og rakte ham sin lille Hånd.

»Jeg kommer nok for tidligt, lader det til,« begyndte han med et Blik rundt i den tomme Sal. »Nej, på ingen Måde,« svarede Kitty og tog Plads ved Bordet.

»Det er også med Vilje,« svarede han uden at se på hende. Det turde han ikke, da han så var bange for at tabe Modet.

Hvor nær havde hun ikke været ham for et Øjeblik siden, og nu - hvor fremmed og fjern stod hun ham ikke nu!

»Det kan ikke ske,« gentog han sagte uden at se på hende. Han bukkede dybt for hende og gjorde Mine til at gå.

Kilde: Lev Tolstoj - Anna Karenina - På dansk ved Clara Gulmann - Lindhardt og Ringhof A/S - 1970



## ANNA KARENINA

### SCENE 4

LJÓVIN:

Stiva gør mig så vred. Dolly er en hjertensgod og elskelig kvinde, og alligevel render han rundt og jagter – hvad? De er ikke engang kvinder, de er skadedyr, jeg bliver dårlig bare ved tanken om dem. Ved han da ikke, at det vil ødelægge hans liv – ødelægge hendes liv, hvis han bliver ved på den måde...

ANNA:

Han er Deres ven...

LJÓVIN:

Ja, men han gør mig vred. Han er min ven, men jeg har kun afsky tilovers for hans livsstil. Det er Moskva, ikke sandt? Det er lige, hvad det er. Når jeg tænker på Moskva, tænker jeg på helvedet, jeg tænker på alt, hvad der er syndigt og urent og...

ANNA:

Hvad skete der i Moskva?

LJÓVIN:

Ingenting.

ANNA:

Fortæl mig det.

LJÓVIN:

Der skete ingenting. Jeg rejste derhen, og siden tog jeg derfra igen.

ANNA:

Hvorfor?

LJÓVIN:

Fordi det sted fylder mig med væmmelse. Så enkelt er det. Jeg væmmes ved synet af mænd med fingernegle så lange, at de ikke kan bruge deres hænder, og folk, der sidder og sladrer og koketterer og tilbringer time ind og time ud ved bordet, mens de propper sig med østers og kaviar. På landet spiser vi vor mad så hurtigt som muligt, og så ud igen, tilbage til arbejdet. Man arbejder, så man kan spise, så man kan holde sig i live. Moskva får mig til at skamme mig – over mine venner, over hele min klasse. Sommetider ville jeg ønske, jeg var født som bonde.

ANNA:

De bor måske på landet?

LJÓVIN:

Ja.

ANNA:

De er godsejer?

LJÓVIN:

Ja. Jeg har femogtyvehundrede hektar. Men jeg arbejder på mit gods. Jeg arbejder hårdt.

## ANNA KARENINA

ANNA:  
Fortæl mig om Deres arbejde.

LJÓVIN:  
Det kan da umuligt interessere Dem.

ANNA:  
De ved ikke, hvad der interesserer mig. Fortæl mig om det.

LJÓVIN:  
Jeg står meget tidligt op...

ANNA:  
Ja -

LJÓVIN:  
Om vinteren er månen stadig oppe. Om sommeren er det som at se verdens begyndelse. Jeg forsikrer mig om, at køerne bliver ordentligt fodrede og malkede og om, at hegnene bliver reparerede, og at maskinerne bliver vedligeholdt. Jeg dyrker kløver, til foder, og hvede og kartofler. Jeg har ethundredetres hektar kartofler. Det mindste hjørne af min jord bliver udnyttet. Jeg har skove. Jeg spadserer i skovene mellem asp og birketræer, og undertiden, når det bliver mørkt, ser jeg stjernerne tændes. De er så klare og så tæt på. I Moskva er der ingen, der kigger op på stjernerne.

ANNA: (bedrøvet)  
De ville kun have foragt tilovers for den måde, jeg lever mit liv på.

LJÓVIN: (en kende forlegen)  
Med Dem er det anderledes.

ANNA:  
Hvorfor?

LJÓVIN:  
Fordi De er kvinde. (Anna ser stadig bedrøvet ud). Hvordan lever De Deres liv?

ANNA:  
Jamen, jeg har skam vældig travlt - jeg klæder mig på, jeg drikker te, jeg spiller krocket, jeg konverserer, jeg klæder mig af, jeg smiler. Jeg bevæger mig fra salon til salon og fra hus til hus, mens jeg gør alle disse ting. Jeg gør dem upåklageligt. Og nu og da lægger jeg mig ned under min mand.

Gør jeg Dem forlegen?

LJÓVIN: (umiskendeligt forlegen)  
Nej.

ANNA:  
Han er god mod mig. Han er en ualmindeligt vigtig person, medlem af senatet. Han giver os... mit barn og jeg, vi har alt, hvad vi behøver.

## ANNA KARENINA

LJÓVIN:

Har De et barn?

ANNA:

Ja, en lille dreng. Serósja. Han er mit et og alt.

LJÓVIN:

Hvis jeg havde et barn, ville jeg ikke være i tvivl om, hvorfor jeg er t

ANNA:

Er De da i tvivl om dét?

LJÓVIN:

Ja.

ANNA:

Jeg blev opdraget til at tro, at jeg er til af den grund, at Gud har skabt mig.

LJÓVIN:

Det blev jeg også. Men jeg har svært ved at tro det. Er De et troende menneske?

ANNA:

Ja. Det vil jeg da mene. (Nænsomt) De har altså ingen familie?

LJÓVIN:

Jeg er ugift. Mine forældre døde, da jeg var ganske ung.

ANNA:

Bor De for Dem selv?

LJÓVIN:

Jeg bor sammen med min gamle amme og husholderske, Agáfia Mikáilovna, og med Laská – min hund.

ANNA:

Hvad skete der i Moskva?

LJÓVIN:

Jeg friede til Kitty – Jekaterina Stjerbatskaja.

ANNA:

Dollys søster?

LJÓVIN:

Ja.

ANNA:

Hvad svarede hun?

LJÓVIN:

Det er jeg helst fri for at tale om.

ANNA KARENINA

SCENE 5

(KITTY kommer ind og går hen til LJÓVIN).

KITTY:

Åh, jeg vidste ikke, De var her.

LJÓVIN:

Jeg er bange for, jeg er kommet på et dårligt tidspunkt. Jeg er vist for tidligt på den.

KITTY: (sætter sig)

Åh nej, ikke spor.

LJÓVIN:

Men dette var, hvad jeg håbede på - at træffe Dem alene.

KITTY: (rejser sig)

Det er så længe siden, De har besøgt os her i Moskva, at jeg...

LJÓVIN:

Da jeg sagde til Dem på skøjtebanen i eftermiddag, at jeg ikke vidste, om jeg bliver længe i Moskva... at det afhænger af Dem... at det afhænger af Dem... det, jeg mente... det, jeg mente... det, jeg er kommet for at sige, er... gift Dem med mig.

KITTY:

Det er umuligt. Tilgiv mig.

LJÓVIN:

Sådan skulle det altså ikke være.

ANNA:

Sådan skulle det ikke være.

(LJÓVIN ser på hende. KITTY går ud. LJÓVIN er bedrøvet. Pause).

ANNA:

Det gør mig ondt.



## 9. NATURALISTISK TEATER

Lev Tolstoj voksede op i den romantiske periode og indledte sin litterære karriere som skønlitterær forfatter. Først på sine gamle dage begyndte han at skrive drama – ikke mindst under gensidig indflydelse fra Konstantin Stanislavski.

Romantikken var en tid der sværmede for eventyret og fantasien, men efterhånden slog Darwins tanker om evolution, Freuds om psykens betydning og Karl Marx' politiske ideer igennem og satte gang i en ny bevægelse.

I 1868 introducerede franskmændene Emile Zola begrebet naturalisme da han skrev at skønlitteratur skal skildre virkeligheden og være lige så objektiv som faglitteraturen er. Det blev en inspiration for en række forfattere og dramatikere.

I Norge skiftede Henrik Ibsen stil og skrev sine naturalistiske klassikere *Et Dukkehjem* og *Gengangere* med flere i årene herefter. August Strindberg i Sverige og Anton Tjekov i Rusland fulgte i samme fodspor.

Det var især russeren Konstantin Stanislavski der med oprettelsen af Moskvas Kunstner-teater i 1897 skabte grundlaget for den naturalistiske måde at lave teater på. Han udviklede en række teknikker

som skuespilleren kan bruge for at opnå troværdighed i sit spil. Stanislavski skriver i sine bøger om 'det magiske hvis' – hvor skuespilleren sætter sig i rollens situation "hvis jeg oplevede dette, hvordan ville jeg så reagere" – og opfordrede spillerne til at gemme på følelser igennem livet, som de kunne hente frem til at gestalte rollerne med. Skuespilleren skal sætte sig ind i sin person: Hvor gammel er jeg, er jeg gift, hvad er min livret, er det regnvejr, hvad lavede jeg i går ... og gå på scenen med den bevidsthed om den karakter der skal spilles.

Også i scenografien slog naturalismen igennem, og i en årrække indrettede man scenerummet så livagtigt som muligt med møbler, malerier, lamper, vinduer med udsigt osv.

Stanislavskis ideer lever videre hos nutidens skuespillere, for eks. i form af det amerikanske begreb 'method acting', og man ser naturalistisk spil i mange sammenhænge på teater og (ikke mindst) film. Scenografisk er man dog de fleste steder gået væk fra det detaljerede og minutløst korrekte for i stedet at lave mere abstrakte scenografier som kan opfattes symbolsk, eller være et kreativt ben-spænd for spillere og instruktør – og publikum.

# A

Arbejdsspørgsmål

> Prøv selv at bruge det magiske hvis:

1. Hvad ville du vælge hvis du mødte de store kærlighed og skulle vælge mellem din elskede og dit barn? Forestil dig hvilke tanker der må gå gennem hovedet på Anna Karenina.

2. Forestil dig at du er Kitty. Du er forelsket i Vronskij, men Ljovin frier til dig. Hvad gør du? Hvilke tanker gør du dig?

> Læs mere om Stanislavski og hans idéer om teater

> Find ud af mere om method acting

# 10. RUSLANDS HISTORIE PÅ TOLSTOJS TID

Lev Tolstoj levede fra 1828 til 1910. Anna Karenina blev udgivet i tidsskrift fra 1873 – 1877.

Hele det 18. århundrede var for Rusland og hele Europa præget af voldsomme omvæltninger. Mange krige hærgede. Mange opdagelser og opfindelser blev gjort. Nye kulturelle strømninger dukkede op. Store samfundsændringer fandt sted.

Det russiske kejserrige med zaren i spidsen var et feudalsamfund. Rangstigen bestod af adelen, præsterne, købmændene, kosakkerne (Fra Ukraine og Sydrusland) og landarbejderne. Rusland var enormt stort. Næsten 1/6 af jordens areal var under russisk herredømme. Befolkningen bestod af ca. 100 etniske grupper med 64 forskellige sprog. De etniske russere udgjorde omkring 45%. Landbefolkningen var på hele 80%.

1801-1825: Zar Alexander den 1.

1805: Krig mod Frankrig (Napoleon den 1.) - Rusland tabte slaget ved Austerlitz 1805 (I dag Slavkov u Brna i Tjekkiet)

1812: Krigen mellem Rusland og Frankrig blusser op igen. Slaget ved Borodino i kampen om Moskva.

7.9.1812: Russerne trak sig tilbage. Brændte landsbyerne af, så de franske tropper ikke fik mange muligheder for proviant. De franske tropper nåede til Moskva, som også var brændt ned, hvorefter de franske tropper måtte indlede et tilbagetog på grund af manglende forsyninger.

1814-1815: Wienerkongressen. Fredskonference hvor Europas politiske forhold skulle bringes i orden efter Napoleonskrigene. Rusland fik Finland og det meste af Polen. Preussen fik store dele af det vestlige Tyskland. Danmark måtte afstå Norge til Sverige.

1825-1855: Zar Nikolaj den 1.  
Nikolaj den 1. fortsætter krigen mod Persien (Iran) og Tyrkiet.

Februarrevolutionen 1830 i Frankrig.

Julirevolutionen 1848 i Frankrig.

Junigrundloven 5. juni 1849 i Danmark.

1853-1856: Krimkrigen. Ruslands forsøg på større indflydelse i det østlige Middelhavsområde. Ruslands modstandere var: Storbritannien, Frankrig og Osmannerriget (Tyrkiet). Rusland tabte ved Sevastopol.

1855-1881: Zar Alexander den 2.  
Efter Krimkrigen ved Parisfreden 1856 blev Sortehavet erklæret for neutralt område.  
Alexander den 2. lemper på mange indenrigspolitiske regler og gennemfører flere reformer.



## ANNA KARENINA

1861: Livegenskabet bliver ophævet. Godsejerne mister ejendomsretten til tjenestefolk og bønder.

1867: Rusland sælger Alaska til USA

1877-1878: Rusland igen i krig mod Tyrkiet.

Nihilisme (af latin: Nihil =intet). I Rusland en samfundskritisk bevægelse, der med en bombe dræbte Zar Alexander den 2.

1881-1894: Zar Alexander den 3.

Reformerne stopper.

1894-1917: Zar Nikolaj den 2.

Ruslands sidste zar. Søn af Alexander den 3. og Zarina Marija Feodorovna (Kejserinde Dagmar fra Danmark)

Industrialiseringen tager fart i Rusland.

1904-1905: Den Russisk-Japanske Krig. Japan angriber den russiske flådehavn Port Arthur ( I dag Lüshun i Kina)

1905: Oprør og strejker. Uro blandt studenter, arbejdere og bønder. Zaren lover medbestemmelse.

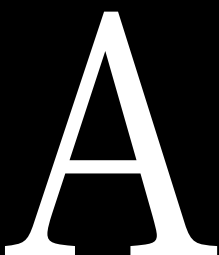
1. august 1914: 1. Verdenskrig begynder med, at Tyskland erklærer Rusland krig.

Februarrevolutionen: 15. marts 1917: Zar Nikolaj den 2. abdicerer.

Oktoberrevolutionen afsætter den russiske regering. Vladimir Lenin overtager magten.

17. juli 1918: blev den forhenværende Zar Nikolaj den 2. og hele den kejserlige familie dræbt af bolsjevikker.

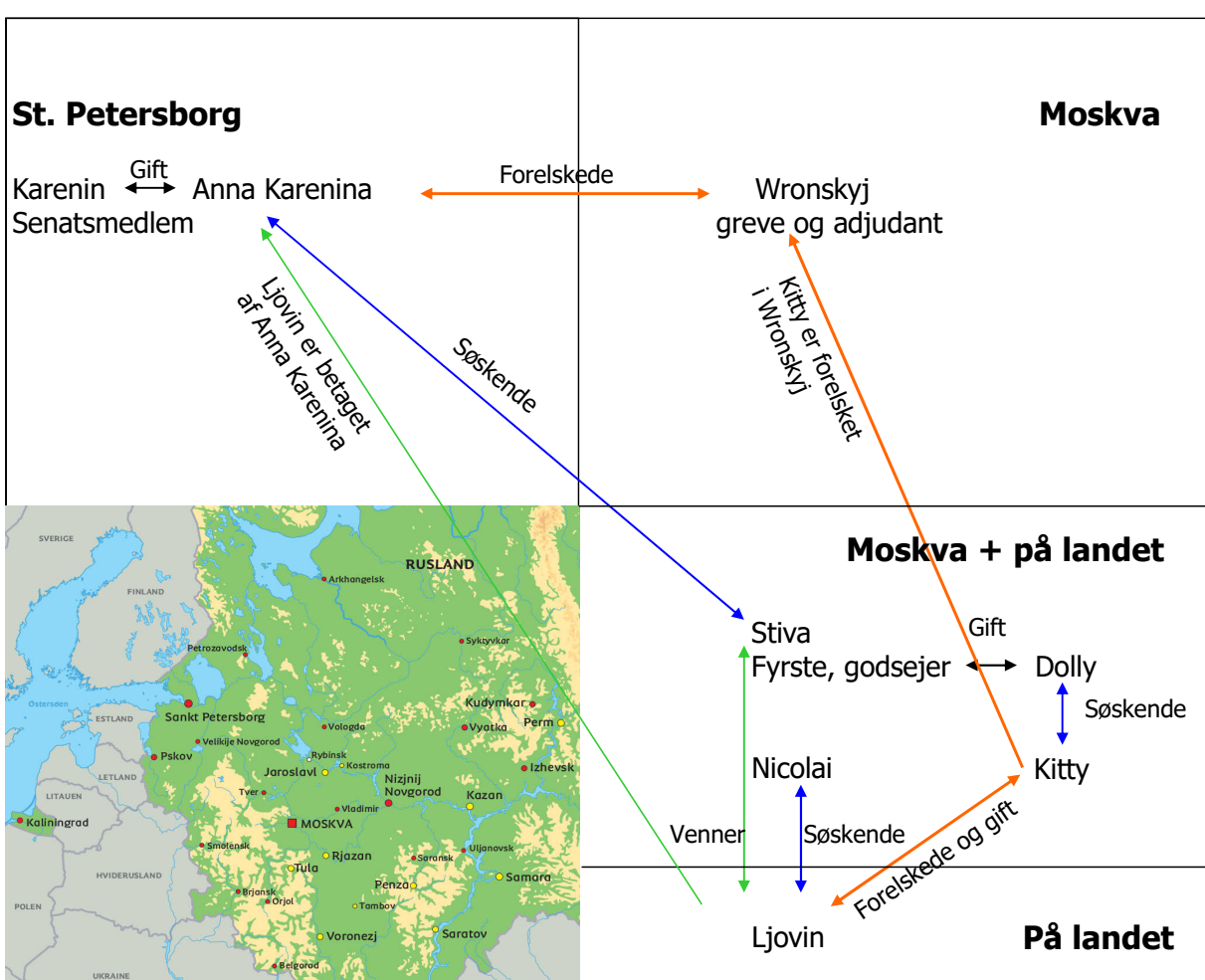
Kilde: Den Store Danske, Gyldendal



Arbejdsspørgsmål

> Hvilke historiske begivenheder ses også i ANNA KARENINA?

# 11. PERSONER OG STEDER I ANNA KARENINA



# A

Arbejdsspørgsmål

> Udskriv kortet og skriv flere ord, som siger noget om relationerne mellem personerne.

# 12.

## ARBEJDSSPØRGSMÅL TIL FORESTILLINGEN

### **Indtryk:**

Hvad var din første reaktion på forestillingen?

Hjælpspørgsmål: Hvad havde du forventet? Hvordan reagerede du? Hvordan reagerede publikum? Hvad var de bedste øjeblikke? Hvilke billeder kan du huske?

### **Scenografi: scene, kostumer, rekvisitter**

Hvordan så scenen ud?

Hjælpspørgsmål: Hvor foregår stykket? Hvordan er forholdet mellem scenen og publikum? Hvilken scene-type? Hvordan skilles de to rum af? Hvordan hjælper scenografien med til at markere stykkets foregivne steder? Hvad er ideerne bag farvevalg og former/opbygning af scenen? Hvordan bidrager lysdesignet til fortællingen? Er der tale om psykologiske symboler via lyssætningen?

Hvordan bruges kostumer og rekvisitter? Lagde du mærke til de store kjoler?

### **Skuespilstil:**

Hvordan fortæller skuespillerne historien?

Hjælpspørgsmål: Beskriv spillestilen (naturalistisk, episk, comedia dell'arte, mimisk, overdreven teatralisk...) Hvordan markerede skuespillerne deres rolles karakter? Kunne du høre og forstå, hvad de sagde? Hvordan blev figurernes forhold til hinanden fremstillet af skuespillerne? Hvordan var deres kropssprog, stemmebrug, gestik, mimik? Lykkedes det at fortælle historien? Lagde du mærke til skuespillere, der brugte en særlig teknik? Hvilken skuespiller mener du spillede mest overbevisende?

### **Musik, lys og andre effekter:**

Hvordan bidrager de til fortællingen?

Hjælpspørgsmål: Blev der brugt musik/i så fald hvordan? (live eller tape?) Hvordan bidrog musikken til historien eller stemningen i en scene? Hvilke særlige lyseffekter blev brugt? Lagde du mærke til andre specialeffekter? Blev effekterne brugt succesfuldt?

### **Styring og tempo:**

Hvordan blev fortællingen styret?

Hjælpspørgsmål: Hvilke dele af forestillingen greb mest/mindst din opmærksomhed? Hvorfor? Beskriv forestillingens tempo? Hvordan fungerede teknikken? Hvordan var de forskellige scenskift og entreer etc.?

### **Fortolkning:**

Hvilken mening/budskab får du ud af stykket?

I hvilken grad er din 1. reaktion blevet ændret? Ved eftertanke- hvad fik stykket dig til at tænke mest over? Var stykket en fortolkning (af kendt manus/fortælling/myte)? Var den god? Hvis du havde været instruktør, hvad ville du have gjort anderledes? Er der forskel mellem din tolkning og andres, som du har hørt/læst? Hvilke emner mener du, at forestillingen fortæller noget om? Er du blevet klogere på den tid, som forestillingen oprindeligt blev skrevet ind i? Hvad har du lært om drama fra forestillingen?

# 13.

## SKRIV EN ANMELDELSE

At skrive en anmeldelse af en forestilling kan være en god måde at øve sig i at være opmærksom og reflekterende i sin måde at opleve teaterforestillingen på. Arbejd med genren og brug forløbet til både at opleve opmærksomt, fordøje oplevelsen og øve sig i at præsentere sin oplevelse skriftligt.

Mens du ser forestillingen, så gør dig nogle tanker om, at du skal anmelde forestillingen efterfølgende. Observér, så du kan fortælle bagefter.

*“En anmeldelse er en personlig, faglig, vurderende refleksion over et værk”.*

Anmeldelsens fire uundværlige elementer er grundlæggende ens for alle slags anmeldelser.

Beskrivelse / Fortolkning / Perspektivering / Vurdering

**BESKRIVELSE:** Fortæl om forestillingen, så dem du skriver til, kan forestille sig den uden at være der. Hvad er det for en forestilling? Hvem har lavet den? Hvem er med? Hvad foregår der? Hvad handler det om? Prøv at være medsansende, visuel og auditiv: Hvordan lyder det, hvilke farver har det? Hvilke stemninger mærker man som publikum? Hvad handler den om?

**FORTOLKNING:** Hvordan fortolker du det? Hvad synes du det handler om? Hvad får forestillingen dig til at tænke på; paralleller og associationer?

**PERSPEKTIVERING:** Hvilke paralleller synes du, man kan drage til omverdenen, samfundet eller anden kunstarter? Eller til dit eget liv?

**VURDERING:** Hvordan synes du forestillingen lykkes? Ud fra hvilke parametre vurderer du, som du gør. Vær fair, ordentlig og konstruktiv.

Afsnittet bygger på bogen "Begejstring og brutalitet - en guide til anmelderens rolle" (2012) af anmelder mm. Anne Middelboe Christensen. I bogen kan du læse meget mere om anmeldelsens grundprincipper og indhold. Om anmelderens tjeklister, anmeldelsens temperamenter, anmeldertyper, tilpasning til læseren med mere. Bogen er udgivet på Informations Forlag i 2012.

# O

## Opgave

Skriv din egen anmeldelse af ANNA KARENINA

- > Beskriv forestillingen og overvej, hvor meget du vil inddrage dig selv i beskrivelsen af oplevelsen.
- > Fortolk forestillingen: Hvilke greb er der taget og hvorfor?
- > Perspektivér forestillingen i forhold til det samfund, vi lever i og andet teater, du har set.
- > Vurdér forestillingen: Hvordan fungerer den? Hvad fungerer bedst? Osv.
- > Prøv at finde anmeldelser fra forskellige aviser og se på, hvordan de er opbygget.
- > Find ud af, hvordan din egen anmeldelse skal være.
- > Prøv at finde anmeldelser fra forskellige aviser og se på, hvordan de er opbygget.
- > Find ud af, hvordan din egen anmeldelse skal være.

# 14.

## PRAKTISK GUIDE TIL ODENSE TEATER

### **HVORNÅR SKAL JEG KOMME?**

Sørg for at komme i god tid. Når klokken ringer, bedes du finde din plads. Forestillingen begynder præcist og dørene bliver lukket, når forestillingen går i gang for ikke at forstyrre publikum og skuespillere. Hvis du kommer for sent, kan du ikke regne med at komme ind.

### **HVOR SKAL JEG HÆNGE MIT OVERTØJ?**

Overtøj skal hænges i garderoben i caféen. Piccolinerne holder øje med tøjet under forestillingen, men garderoben er på eget ansvar.

### **SKAL MAN OPFØRE SIG PÅ EN BESTEMT MÅDE I TEATRET?**

Teater er en oplevelse, som du har sammen med mange andre mennesker. Undgå at tale højt sammen og sluk for din mobil. Mobilen skal slukkes helt, da en tændt mobil kan forstyrre både de andre tilskuere samt skuespillerne på scenen.

Teater er et samspil mellem scene og publikum. Det foregår live lige foran dine øjne. Det er levende mennesker, der spiller for levende mennesker. Publikum er med til at skabe den rette stemning i rummet, så du må gerne klappe, grine eller græde, det bliver forestillingen kun bedre af.

Fotografering er ikke tilladt i salen.

### **MÅ JEG SPISE OG DRIKKE I TEATRET?**

Madpakker og medbragte drikkevarer må ikke spises i salen.

*TEATER er levende mennesker, der spiller  
for levende mennesker.*

# 15. SKOLER OG GYMNASIER I ODENSE TEATER

## UNDERVISNINGS- MATERIALER

Vi producerer undervisningsmateriale til fem af sæsonens forestillinger. Find materialerne på [odenseteater.dk/skoler](http://odenseteater.dk/skoler) under menupunktet undervisningsmaterialer.

Du kan finde materialer til

HAMLET  
CIRKA LIG MED  
GUMMI T  
PETERS JUL  
HER OG NU  
LEV MENNESKE  
ANNA KARENINA  
HIMMEL UDEN FUGLE

## REFUSION

### BILLETREFUSION

I mange kommuner ydes der billettilskud til skolers teateroplevelser med børn under 15 år. Kontakt din kommune for at høre nærmere.

### TRANSPORTREFUSION

Du kan søge om midler fra Kulturregion Fyn til at få dækket 50% af skolens transportudgifter udover en egenbetaling på 15 kr. pr. elev. Midlerne søges hos Odense Teater. Læs nærmere på [odenseteater.dk](http://odenseteater.dk) under menupunktet SKOLER > Refusion.

## KONTAKT

For nærmere information og spørgsmål kontakt skolekoordinator Line Hede Simonsen [line@odenseteater.dk](mailto:line@odenseteater.dk) eller på telefon 63139253

## ARRANGEMENTER I FORBINDELSE MED TEATERBESØGET

### MØD EN SKUESPILLER

Mød en af de medvirkende skuespillere før eller efter forestillingen. Hør om arbejdet med forestillingen og om at være skuespiller.

Mødet er tænkt som en dialog, så det er vigtigt at du og dine elever har forberedt spørgsmål. Det er en fordel at have læst om stykket og eventuelt arbejdet med undervisningsmaterialet. Skuespillermøderne er gratis.

For at aftale et skuespillermøde skal du kontakte Line Simonsen på [line@odenseteater.dk](mailto:line@odenseteater.dk)

### RUNDVISNINGER

Hvordan bliver et teaterstykke til? Hvem arbejder på et teater? Hvor prøver skuespillerne? Og hvem syr kostumerne?

Kom med bag tæppet på Odense Teater på en rundvisning. Rundvisninger er gratis, hvis I skal i teatret, ellers koster de 300 kr.

For booking af rundvisning kontakt Peter Whitmarsh på [pw@odenseteater.dk](mailto:pw@odenseteater.dk)

## TILMELD DIG VORES NYHEDSBREV FOR LÆRERE

Følg med i hvad der sker på Odense Teater for undervisere og skoler i vores nyhedsbrev for undervisere.

Tilmeld dig på [www.odenseteater.dk/skoler](http://www.odenseteater.dk/skoler)